

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

1(10)

Bilaga 2. till
Beslut
1999-06-07
231-5380-97
Obj nr 10-99-045

*** Skötselplan
för
Naturreservatet
Wallanders Åbacka**

i
Ronneby kommun

Upprättad av länsstyrelsen
Planförfattare
Åke Widgren

Skötselplan för naturreservatet Wallanders Åbacka

Innehållsförteckning

1 ALLMÄN BESKRIVNING	3
1.1 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden	3
1.1.1 Naturförhållanden	3
1.1.2 Kulturhistoriska förhållanden	5
1.1.3 Markanvändning	5
1.1.4 Källuppgifter	6
2 PLANDEL	6
2.1 Skötsel av mark och vatten	6
2.1.1 Allmän malsättning	6
2.2 Måldiskussion	6
2.2.1 Generella riktlinjer	6
2.2.1.1 Områden med fri utveckling	6
2.2.1.2 Skogsskötsel	6
2.2.1.3 Jakt	7
2.3 Skötselområden och åtgärder	7
2.4 Friluftsliv	8
2.4.1 Tillgänglighet	8
2.4.1.1 Stigar och vägar	8
2.4.1.2 Eldplatser	9
2.4.2 Information	9
2.5 Renhallning	9
2.6 Tillsyn	9
2.7 Dokumentation	9
2.8 Finansiering av naturvårdsförvaltningen	9
2.8.1 Ekonomisk plan	9
2.8.2 Finansiering	9

1 ALLMÄN BESKRIVNING

1.1 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

Wallanders Åbacka ligger i den naturgeografiska region som betecknas *Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde*. Denna region är sjörik och präglas av uppodlade norðsydliga sprickdalar med däremellan liggande skogklädda höjdryggar där bok och ek vanligen dominerar. I dalgångarna finns vanligen ett vattendrag.

1.1.1 Naturförhållanden

Topografi och geologi

Naturreservatet ligger på nivåer mellan 14 och 45 meter över havet. Berggrunden utgörs av *Karlshamnsgranit*. I områdets östra del finns en höjdplatå. Terrängen sluttar i etapper mot väster där den lägsta punkten utgörs av Vierydsån vid reservatets västra gräns.

Vattendrag

Vierydsån är gräns i väster. Åns lopp har stenrensats samt stensatts i kanterna. Ån är relativt grund. Mindre forssträckor finns.

Vegetation

Av reservatets 28,7 ha utgörs 28,3 ha av skogsmark varav drygt 4 ha är ung tall- och granplantering.

I öster finns ett 6 ha stort barrdominerat skogsområde på näringsfattig mark. Kärnväxtfloran är artfattig och av hedtyp. I beståndet finns även insprängda fuktsvackor och fattigkärr. Dominerande trädslag är gran. Bland övriga trädslag märks tall, björk, ek och rönn. I delområdets nordöstra hörn står en mycket gammal, grov och vidkronig ek som hyser rödlistade arter av lavar och vedinsekter. Även ytterligare någon äldre ek finns inom beståndet.

Delområdet närmast väster om barrnaturskogen utgörs av ung granplantering samt inom en mindre del medelålders granskog. I den granplanterade delen finns smärre dungar och solitärträd av främst bok som sparats (naturvårdshänsyn) vid avverkningen.

Mellan den granplanterade marken och Vierydsån utbreder sig ett 14 ha stort blandskogsområde av varierande karaktär. Områdets kärna utgörs av bokdominerad mindre ädellövskog med talrika ihåliga och gamla träd. I bokskogen och i sluttningarna väster därom är fältskiktet av lundkaraktär med arter som *lundslok*, *myskmadra*, *tandrot* och *blåsippa*. Förutom *bok* finns också ett betydande inslag av *ek*, *avenbok* och i vissa delar *gran*, *tall* och *asp*. I delområdet finns också små bergklackar och fuktsvackor. Äldre diken antyder att delar av området varit uppodlade i äldre tider.

*
Invid Vierydsån i reservatets nordvästra hörn finns en ca 40 år gammal anlagd granskog på gammal odlingsmark (2 ha). Inom beståndet finns också enstaka lövträd (främst al och apel) samt videbuskar. *Gullpudra* förekommer i nära anslutning till ån.

Inom Åbackaområdet har följande rödlistade lavar påträffats: *bokvårtlav* (hotkategori 4), *rosa lundlav* (hotkategori 2), *kort parasitspik* (hotkategori 4), *bokkantlav* (hotkategori 4) samt *liten sönderfallslav* (hotkategori 2). I övrigt ovanliga lavararter som finns i området är *havstulpanlav*, *grynig nållav*, *kattfotslav*, *havstulpanlav* och *bårdlav*. Av mossor har den i länet ovanliga *trädporellan* påträffats.

Djurliv

Inom området förekommer bl a *älg*, *rådjur*, *kronhjort*, *skogshare*, *räv*, *grävling*, *mård*, *mink* och *ekorre* regelbundet. *Bäver* och *utter* har förekommit, dock ej under senare år. *Spillkråka* och *större hackspett* häckar årligen inom området. *Mindre hackspett*, *gröngöling*, *ormvråk*, *bivvråk*, *kattuggla*, *skogsduva* och *stenknäck* häckar vissa år. *Trädlärka*, *sparvuggla* och *pärluggla* förekommer sporadiskt. *Kungsfiskare* och *strömstare* har observerats vid ån. Grodlek (troligen *åkergröda*) förekommer i kärret i skötselområde 5. (Lasse Carlsson, Ronneby, muntl)

Den lägre faunan har inventerats översiktligt. Hittills har noterats 4 rödlistade arter av vedlevande skalbaggar, samtliga i hotkategori 4 (hänsynskrävande), nämligen *Ptenidium turgidum*, *Hypoganus inunctus*, *Corticeus unicolor* och *Prionychus ater*. De två sistnämnda har hittats i en gammal grov ek i det östra delområdet.

1.1.2 Kulturhistoriska förhållanden

Reservatet är beläget inom det vidsträckta skogsområde, den s k *Vierysplatån*, som skilde östra och västra Blekinge åt och som också utgjorde dialektgräns mellan de båda länsdelarna.

Naturreservatet utgör en del av den gamla utmarken till den en gång i tiden av familjen Wallander ägda Fridhems gård, en av Ronneby-gårdarna, som var belägen vid det nuvarande brunnsområdet.

Längs reservatets södra gräns och på en kortare sträcka in i området går den s k *Kongsliden*, en förhistorisk vägförbindelse mellan Ronneby och Karlshamn. Den utgjorde fram till 1600-talets mitt en del av kustlands-vägen genom Blekinge.

Vierysån som utgör reservatsgräns i väster stenrensades 1864 i samband med utdikningen av *Sörsjömaden*. På en sträcka av ca 150 meter kantas ån på båda sidor av kallmurade skoningar med lodräta sidor.

Omedelbart norr om reservatet finns reserna av ett torpstället *Åbacka*. Torpet var bebott av en ensam gumma, Mimmi, till i slutet av 1960-talet och förföll därefter. Idag återstår endast en ruin. Familjen Wallander och torpet har fått ge namn åt reservatet.

1.1.3 Markanvändning

Skogsbruk

Inom reservatets naturskogsbestånd har något egentligt skogsbruk inte bedrivits sedan lång tid tillbaka. Det enda ingreppet som skett under senare år är upparbetande av ett mindre antal vindfällan i området västra del ca 1994.

I reservatets mellersta, nu granplanterade del skedde slutavverkning ca 1988 och 1995. Granskogen i reservatets nordvästra hörn planterades för ca 40 år sedan.

1.1.4 Källuppgifter

Länsstyrelsen i Blekinge län, 1983. Kulturminnesvårdsprogram för Blekinge län.

Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopinventering 1995.

Översiktlig inventering av vedinsektsfaunan i naturskogsområden i Blekinge 1990.

2 PLANDEL

2.1 Skötsel av mark och vatten

2.1.1 Allmän målsättning

Det övergripande målet med skötseln av reservatet skall vara att skydda och vårda området så att dess biologiska och ekologiska värden bevaras.

2.2 Måldiskussion

2.2.1 Generella riktlinjer

2.2.1.1 Områden med fri utveckling

Samtliga skogsområden som utgörs av för trakten naturliga skogs-ecosystem skall lämnas till fri utveckling. Invandrande gran från kulturbestånd utanför reservatet skall kunna bortröjas.

2.2.1.2 Skogsskötsel

Den anlagda granskogen på f d odlingsmark i reservatets nordvästra del (skötselområde 4) skall avvecklas, helst inom 2 år. Utforsling av träden skall ske så att markskador inte uppkommer. Området skall därefter självföryngras (ett visst uppslag av självsådd ask finns redan). Samma åtgärd skall ske inom den lilla remsan med granskog (0,1 ha) invid vägen i norr (i skötselområde 5).

På de tall- och granplanterade hyggerna i reservatets centrala del (skötselområde 2) skall all planterad tall och gran röjas bort inom 2 år och självföryngring därefter ske. Även i det lilla kärret i södra delen av skötselområde 5 skall det täta uppslaget av ung gran, samt eventuellt också ung

björk, avvecklas. Bortröjning av ung gran skall också ske längs vägen i östra kanten av skötselområde 3.

2.2.1.3 Jakt

Några inskränkningar i jakten finns inte enligt föreskrifterna för reservatet. Jakten bör dock begränsas till jakt efter klövvilt (älg, rådjur och kronhjort) samt eventuellt hare och vildsvin.

2.3 Skötselområden och åtgärder

Skötselområde 1

Beskrivning: 6 ha. Barnnaturskog dominerad av gran och tall.

Mål: Barrskog med fri utveckling.

Åtgärder: Viss röjning och avverkning av enstaka buskar och träd bör ske som punktinsats i anslutning till den gamla och vidkroniga eken i skötselområdets norra del. Syftet härmed är att öka ekens överlevnads-möjligheter samt gynna de rödlistade arter av vedinsekter som är knutna till eken. I övrigt inga åtgärder.

Skötselområde 2

Beskrivning: 5 ha. Tall- och granplanterade hyggen. I den nordvästra delen finns solitärträd och dungar vilka lämnats som naturvårdshänsyn vid slutavverkningen. I nordost finns ett medelålders grandominerat bestånd (ca 1 ha) samt en smal remsa med alsumpskog.

Mål: Ädellövskog/blandskog med fri utveckling.

Åtgärder: Bortröjning av all planterad gran och tall.

Skötselområde 3

Beskrivning: 13,7 ha. Barr-, bland- och ädellövskog som delvis (ca 6 ha) är nyckelbiotop.

Mål: Barr-, bland- och ädellövskog med fri utveckling.

Åtgärder: Bortröjning av självspridd ung gran längs vägen i områdets östra kant. I övrigt inga åtgärder.

Skötselområde 4

Beskrivning: 2 ha. Omkring 40-årig kulturgranskog på gammal odlingsmark. I områdets norra del finns inslag av bl a al, videsnår och apel.

Mål: Lövskog med fri utveckling.

Åtgärder: Avveckling av granskogen, i två omgångar och helst inom 2 år. Bränning eller bortforsling av ris. I anslutning till ett bestånd av gullpudra, nära ån, iakttas särskild försiktighet.

Skötselområde 5

Beskrivning: 0,3 ha. Omkring 40-årig granskog i en remsa mot vägen (0,1 ha) samt söder därom ett kärrområde med al och björk samt tät undervegetation av ung gran och björkbuskar. Grodlek förekommer i kärret.

Mål: Lövskog samt al/björkkärr med fri utveckling, alternativt kärr med permanent öppen vattenspegel.

Åtgärder: Granskogen i norr avvecklas inom 2 år, liksom det täta uppslaget av ung gran i kärret. Eventuellt bortröjes även björkbuskarna och restaureras kärret så att en permanent öppen vattenspegel erhålls.

Skötselområde 6

Beskrivning: Mindre å, delvis forssträcka. (halva ån, till mittfåran, ingår i reservatet).

Mål: Naturligt strömmande vattendrag med god vattenkvalitet.

Åtgärder: Inga åtgärder.

2.4 Friluftsliv

Bevarande av områdets naturvärden skall vara överordnande anordningar och friluftsliv.

2.4.1 Tillgänglighet

2.4.1.1 Stigar och vägar

Längs reservatets södra kant och på en kort sträcka in i området går den s k Kongsljiden, en förhistorisk vägförbindelse över Vierydsplatån. Kongsljiden fungerar numera som vandringsled.

2.4.1.2 Eldplatser

En enkel kallmurad eldstad anordnas i anslutning till ån, i sydvästra delen av skötselområde 4.

2.4.2 Information

En informationsskylt som bl a anger naturreservatets gränser och föreskrifter skall framställas och placeras på platser där man naturligt kommer in i reservatet.

2.5 Renhållning

Någon renhållning inom reservatet är inte nödvändig.

2.6 Tillsyn

Tillsyn skall ske genom reservatsförvaltarens försorg, lämpligen genom uppdrag till någon närboende.

2.7 Dokumentation

Utförda åtgärder skall dokumenteras av reservatsförvaltaren på lämpligt sätt.

2.8 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

2.8.1 Ekonomisk plan

En översiktlig ekonomisk plan för förvaltningen av reservatet skall upprättats och bifogas skötselplanen. Denna plan ingår inte i fastställelsen av planen.

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

10(10)
Bilaga 2. till
Beslut
1999-06-07
231-5380-97
Obj nr 10-99-045

2.8.2 Finansiering

Staten bekostar: Åtgärder enligt skötselplanen

Bilaga:
Skötselplanekarta

*